היקש - היקש | לא - מדרבינא או דרבא מט:
היקש - גז"ש | לא - מדר' יוחנן (דא"כ לא יאמר לפון באשם...)
היקש - ק"ו | כן - מדתנא דבי ישמעאל
גז"ש - היקש - לפי ר' פפא כן (דאזל בתר למד)
גז"ש - גז"ש - כן
א) רמי בר חמא - סולת ברקיקין
ב) רבא - פר יו"כ בניתוח בלי הפשט

ונאמר להלן עור ובשר ופרש א] מה להלן ע"י ניתוח שלא בהפשט אף כאן ע"י ניתוח שלא בהפשט. דבר הלמד בגזירה שוה מהו שילמד בק"ו ומה היקש שאינו מלמד ב] בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בקל וחומר מדתנא דבי רבי ישמעאל ג"ש המלמדת בהיקש *מדרב פפא אינו דין שתלמד בק"ו הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא מאי איכא למימר אלא קל וחומר ומה היקש שאין מלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל ג] גזירה שוה המלמדת בגז"ש חבירתה *מדרמי בר חמא אינו דין שתלמד בק"ו. *דבר הלמד בגז"ש מהו שילמד בבנין אב תיקו. דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בהיקש ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למדה ד] (בהיקשא) מדר' יוחנן מלמד בהיקש מדרב פפא קל וחומר הלמד מהיקש מדתנא דבי ר' ישמעאל אינו דין שילמד בהיקש הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא מאי איכא למימר תיקו. דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בגזירה שוה קל וחומר ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקשא מדרבי יוחנן מלמד בגזירה שוה ה] מדרמי בר חמא קל וחומר הלמד בהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין ו] שתלמד בגז"ש. *דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בקל וחומר ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקש מדר' יוחנן ז] מלמד בק"ו כדאמרן ק"ו הלמד מהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בקל וחומר וזהו ק"ו בן ק"ו, ח] בן בנו של ק"ו הוא, אלא ק"ו ומה היקש שאינו למד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל ק"ו הלמד מהיקש מדתני דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בק"ו, וזהו ק"ו בן קל וחומר. דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בבנין אב אמר רבי ירמיה תא שמע *מלק ונמצאת טריפה ר"מ אומר אינה מטמאה בבית הבליעה רבי יהודה אומר *מטמאה בבית הבליעה, אמר ר' מאיר קל וחומר ומה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה, נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה, מה מצינו בשחיטתה שמכשרתה באכילה

מטהרת

ונאמר להלן. בפר כהן משיח (ויקרא ד) ונאמר כאן בפר ושעיר של יום הכיפורים (ט"ז) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו' ואת עורותם ואת בשרם ואת פרשם: מה להלן. בפר כהן משיח: ע"י ניתוח. דילפינן מג"ש מעולה: ק"ו. כלומר מק"ו נלמד לפרש לך שאלה א: ה"ג ומה היקש שאינו מלמד בהיקש כו'. ול"ג למד: ג"ש המלמדת בהיקש גרסי' ולא גרסי' למדה: מדרב פפא. דאמר תודה זבח השלמים כו' דפשט רב פפא ט] מיניה לגזירה שוה חוזרת ומלמדת בהיקש: ניחא למאן דאית לי' דרב פפא. דאמר בתר למד אזלינן: אלא למאן דאמר. בתר מלמד אזלינן לא אשכחן גז"ש חוזרת ומלמדת בהיקש דהתם מעשר י] חולין הוא המלמדה: בגז"ש חבירתה. מה שאין היקש עושה כן בהיקש חבירו: מדרמי בר חמא. סלת מורבכת חלות: שאינה למידה מן ההיקש גרסי': מדר' יוחנן. לא יאמר לפונה באשם משם למדנו שאין דבר הלמד בהיקש מלמד בגז"ש: שאינה למידה בהיקש. כלומר מן ההיקש: יא] מלמד בק"ו. כדאמר לעיל מק"ו ומה היקש שאינו למד מן ההיקש מלמד בק"ו גז"ש המלמדת מגז"ש חבירתה מדרמי בר חמא וכו': וזהו ק"ו בן קל וחומר. ק"ו זה שאנו מביאין כאן לדורשו בתורה ללמד ק"ו מק"ו אנו למידין אותו מדבר שאף הוא לא למדנוהו אלא בק"ו דהא מייתי לה מגז"ש המלמדת בק"ו' והיא גופה לא ידעינן לה אלא ע"י ק"ו דבק"ו ילפינן לעיל: ופרכינן בן בנו של ק"ו הוא. שאפי' הייתו למידין אותו מדבר שלא למדנוהו ע"י ק"ו יב] הוא היה עצמו בן ק"ו שהרי בק"ו אנו למדין אותו כדאמרן לעיל יג] בק"ו: ומה גז"ש כו' עכשיו שאף גז"ש שאנו למידין אותו ממנו לדורשה בתורה אף היא לא למדה שתלמד בק"ו אלא מק"ו למלא שאתה מביא מדת קל וחומר בתורה מכח שני קלין וחמורין והו"ל בנו של ק"ו ובן בנו של ק"ו ודלמא כולי האי לית לן למילף ומיזל: אלא. לא תרביה מגזירה שוה המלמדת בק"ו דהיא גופה מק"ו אתיא לן אלא יליף ליה מהיקש המלמד בק"ו דנפקא לן ממתניתא דתני דבי רבי ישמעאל דגמרא גמר לה לדבר יד] המלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר והשתא לא הוי אלא קל וחומר בן קל וחומר כי איך דלעיל דגזירה שוה מלמדת בקל וחומר מקל וחומר: מטמאה בבית הבליעה. כדין נבלת עוף טהור דאין מליקת טריפה בקדשים מטהרת מידי נבלה והוא הדין נמי לשוחט עוף חולין טריפה מטמאה לרבי יהודה. שלש מחלוקת בדבר לר"מ אחת שחיטת טו] עוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טריפתן מידי נבילה, ולר' יהודה זו וזו אינה מטהרת ולר' יוסי שחיטה מטהרת ולא מליקה וכן טז] מפרש במסכת טהרות בפרק שלש עשרה דברים: שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכח:) וכי ימות מן הבהמה וגו' מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו טריפה ששחטה: נבלת עוף יז] אינו מטמא במגע ובמשא. מבחוץ דכתיב (ויקרא כב) לטמאה בה אין לך אלא האמור בה אכילה ולא מגע ומשא: אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. והשתא דקי"ל שחיטה דמטהרת בחולין מק"ו הדרא ומיגמרא למליקה דקדשים בבנין אב: מה מצינו בשחיטה שמכשרת. יח] לאכול בחולין ומטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה כו':

הכי

בהפשט נקט אגב אורחיה ולא צריך למילף יט] דמנופיה דפר יום הכפורים שמעינן דכתיב (ויקרא טז) ושרפו באש את עורותם ואת בשרם ואת פרשם דאיתקש עורם ובשרם לפרשם:

אלא למאן דל"ל דרב פפא מאי איכא למימר. *ורב אדא בר אהבה דיליף לעיל לפון דמעכב בעולה מק"ו מחטאת והדר יליף אשם מדאיתקש לעולה כ] היינו למצוה דלמצוה בעולה כתיב *ומיהא מדאיתקש תרי זימני אשולה הוא דילפינן עיכובא באשם וא"ת דבפ' אמר להם הממונה (יומא דף נג.) משמע דקידוש ידים ורגלים הבא בק"ו חוזר ומלמד בהיקש דקאמר ר"ש בן אלעזר ק"ו ומה במקום שאין טעון טבילה טעון קידוש מקום שטעון טבילה אינו דין שטעון קידוש כו' והדר קאמר מקיש פשיטה ללבישה מה לבישה טעון קידוש אף פשיטה טעון קידוש וי"ל דהאי לא איקרי קדשים אלא גוף הקרבן דוקא:

בן בנו של ק"ו הוא. כא] וכולי האי לית לן למילף ולמיזל וקשה כיון דק"ו כב] הוא אמאי לא נילף שפיר כל כמה דמצינן למילף כי היכי דילפינן בג"ש אפילו הן מאה ויש לפרש כג] בן בנו של ק"ו הוא משום דמעיקרא הוא דמבעיא ליה אי דבר הלמד בק"ו *חוזר ומלמד בג"ש היאך בא להוכיח מדהוו בק"ו בג"ש שמלמדה בק"ו ע"י ק"ו א"כ אתה רוצה לדון ק"ו ע"י ק"ו מדבר הבא בקל וחומר הלא זאת היא שאילתך שאתה מסופק בה:

רבי יהודה אומר מטמאה בגדים בבית הבליעה. פי' בקונטרס דבמס' טהרות (פ"א) משמע דלר"מ אחת שחיטה בעוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טרפותן מידי נבילה ולרבי יהודה זו וזו אינה מטהרת וא"ת דבפרק אלו טריפות (חולין דף ט.) אמרינן רבי יהודה בדיק בידא ור' נחמיה בדיק במחטא וא"ל מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא עד מתי אתה מאכיל נבילות לישראל נבילות ס"ד הא שחוטות נינהו מאי קשיא לרבי יהודה ודאי נבילות הויין כדמשמע הכא דשחיטת עוף אינה מטהרת וי"ל דלא הו"ל למיפרך אליבא דרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה:

מה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא כו'. תימה מה לנבלת בהמה שאינה מטמאה כד] בבית הבליעה וי"ל דעיקר טעמא דר"מ מהיקשא דזאת תורת הבהמה והעוף כדלקמן פ' חטאת העוף (דף סט:) כדפי' בקונט':

מה מצינו בשחיטה של עוף שמכשרתה באכילה וכו'. ודאי ולא היא תרוייהו משחיטת חולין גמרי פי' מליקת קדשים במה מצינו משחיטת עוף שאינה כי אם בחולין ושחיטת עוף של חולין בק"ו משחיטת בהמת חולין ותימה היאך גמר מליקת עוף משחיטת עוף מה לשחיטה שכן מכשרת בחולין ועוד קשה דמנא ליה דמליקת עוף משחיטת עוף גמר כה] דלמא משחיטה דבהמה גמר ונראה לי דאם כן הוה גמר בק"ו כדגמר שחיטת עוף והיינו טעמא

דלא

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

יט א מיי' פ"ה מהל' פסולי המוקדשין הלכה ג:

לקמן דף סט.

גי' ש"ק ומהא דאיתקש תרי זימנין לעולה הוא כו'

גי' ש"ק אי מדרמי בר חמא אי מדרבא אינו דין [מנחות יז.]

חוזר ומלמד בק"ו היאך בא להוכיח דהוו בק"ו כו' ש"ק

גליון הש"ס

גמ' מאי איכא למימר תיקו. עיין לקמן דף נט ע"א תוס' ד"ה מה עולה: תוס' ד"ה אלא וכו' ורב אדא בר אהבה. עי' לקמן דף נט ע"א תוס' ד"ה מה עולה:

שיטה מקובצת

א] מה להלן כו' שלא בהפשט אלמא דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש[דבר כו']. וא"ת דהיכי יליף מהכא לדבר הלמד בג"ש כו' דלמא דשאני הכא משום דניתן לדרוש לענין שלא בהפשט דאינו בא מג"ש בפר כהן משיח אתי ניתוח בהדי אגב גררא דהוי הימנו ודבר אחר ומלמדים הימנו ועוד קשה דשלא בהפשט גופיה היכא יליף בג"ש בפר יוה"כ מפר כהן משיח [הא] בפר כהן משיח גופיה לא כתיב הפשט בהדיא אלא ילפינן ליה בהיקש עור ובשר לקרבו ופרשו והיאך חוזר ומלמד בג"ש וי"ל דקושיא חדא מתרצה לחברתה דמדחזינן דילפינן מיניה שלא בהפשט אע"ג דהתם מהיקשא הוא דאתא א"כ ש"מ דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש והוי ניתוח כמו דכתיב בגופיה לגבי הכי תילף בג"ש לפר ושעיר יוה"כ מפר כהן משיח וכיון דילפינן מיניה ניתוח מהשתא נילף נמי שלא בהפשט מהתם דהוי הימנו ודבר אחר. ס"א וי"ל קושיא חדא מתרצה לחברתה דאדרבה לגבי שלא בהפשט הימנו ודבר אחר הוא דלא מצי למילף שלא בהפשט אלא עם ניתוח דילפינן ניתוח בג"ש מעולה הלכך כי הדר יליף ניתוח בפר יוה"כ בג"ש דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש יליף עמו הפשט והוי הימנו ודבר אחר ולא הוי היקש חוזר ומלמד בג"ש ועי"ל דשלא בהפשט לא ילפינן מפר כהן משיח אלא בגופייהו כתיב את עורותם כו' ואיתקש בשרם לפירשם ואע"ג (דכתיב) [דלא כתיב] קרבם מ"מ נימא מה פירשם אינו שורפם בפני עצמה בלא קרבם אף בשרם שורפם בעורם והא דקאמר שלא בהפשט אגב ניתוח נקט לה. לשון תוס' מהר"פ: ב] מלמד מן ההיקש אי כו': ג] ג"ש המלמדת בג"ש חבירתה כו'. פ"ה מה שאין ההיקש עושה כו' וא"ת הא לא משום יפוי כח דמלמד הוא דג"ש מלמדת בג"ש אלא משום כח נלמד דלמד בקל ומש"ה לא תהא מלמד בקל ותדע דכמו דאין היקש מלמד בהיקש כמו כן ג"ש אינה מלמדת בהיקש אע"ג דג"ש מלמדת בג"ש אלמא לא משום כח המלמד הוא וי"ל דק"ו דעביד תרי אף מג"ש וח"ק ומה היקש שאינו מלמד לא בהיקש חבירו ולא בג"ש מלמד בק"ו ג"ש שמלמדת בג"ש חבירתה אע"פ שאינה מלמדת בהיקש אינו דין שתלמוד בק"ו כיון שהיא עושה מה שאין היקש עושה שמלמדת בג"ש ואע"ג דאינה מלמדת בהיקש כמו כן היקש אינו מלמד בהיקש: ד] שאינה למדה מן ההיקש מדר' יוחנן [כו' ק"ו] הלמד בהיקש: ה] בגז"ש חבירתה מדרמי: ו] דין שילמד: ז] מלמדת בק"ו מדתרביצא. ה"נ מלמדת בק"ו מדתרביצא היינו הא דאמרי' לעיל דבר הלמד בג"ש מהו שילמד בק"ו מה היקש שאינה למד מן ההיקש מלמד בק"ו ג"ש המלמדת בג"ש חבירתה מדרמי בר חמא (כולה) [כו'] ולפי שלא הוזכר בה שם חכם אלא מפי כל החבורה נזרקה קרי לה לישנא דתרביצא בית המדרש שמרביצין בו תורה. תיבת כדאמרן נמחק: ח] בן בנו של ק"ו הוא אלא בן ק"ו. נ"ל דה"פ כלומר אתה רוצה להוכיח דבר זה בק"ו מג"ש שמלמדת בק"ו והיא גופה שמלמדת בק"ו לא ידעת רק מכח ק"ו דלעיל. וא"כ אין לפשוט משם שהרי סוף אתה מסופק בתחלת דינך ועל זה אני דנין אם דבר הלמד בק"ו אם חוזר ומלמד בק"ו וכיון שאתה עושה ק"ו מאותה מדה מג"ש שמלמדת בק"ו שזה הדבר עצמו אתה למד לעיל בק"ו א"כ כל עיקר דינך בדבר הלמד בק"ו שחוזר ומלמד בק"ו ואם אינו מלמד בק"ו א"כ אין להוציא בפה אותו ק"ו שבא מג"ש המלמדת בהיקש. לשון מהר"פ: ט] מינה דג"ש: י] מעשר דמחולין הוא: יא] מדבור המתחיל מלמד בק"ו כו' עד סה"ד נמחק: יב] ק"ו הואי הוא עצמו: יג] לעיל ק"ו ומה ג"ש כו' ממנו לדרוש מדה זו בתורה: יד] דדבר הלמד בהיקש: טו] אחת שחיטת העוף: טז] מפורש במס': יז] עוף טהור אינו: יח] שמכשרת לאכילה בחולין ומטהרת מליקה כו' לקמן בפ' חטאת העוף מייתי לה ופריך בגמ' ור"מ לית ליה דיו: יט] למילף בפר יוה"כ מפר כהן משיח דמנופיה: כ] לעולה מצינו למימר דס"ל כרב פפא א"נ לא דמי דלמצוה. ותיבות היינו למצוה נמחק: כא] הוא. פ"ה שאפי' כו' עד כולי האי: כב] דק"ו מלמד על ק"ו אמאי לא נילף: כג] לפרש דקשיא ליה בן בנו כו' דמעיקרא הוא מבעיא ליה אי דבר כו' חוזר ומלמד בק"ו והוא בא כו'. ס"א וא"כ היאך בא [אא"ה לפ"ז צריך למחוק תיבת והוא עכ"ה]: כד] מטמא בגדים בבית הבליעה ועוד קשה דמנא ליה *)כו' בחולין לכך נראה דעיקר טעמא דר"מ הן דשחיטה הן דמליקת העוף מטהרת היינו משום דאיתקש לבהמה מקרא דזאת תורת הבהמה ואין משיבין על ההיקש ומ"מ שפיר שמעינן מהכא דדבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בבנין אב דמדנקט הכא בברייתא מק"ו ולא נקט עיקר טעמא משום היקשא דמחאת תורת ש"מ דבעלמא בקדשים אמרי' דדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בבנין אב דהכא נמי הייתי אומר כך אי לאו משום דאיכא פירכא כו'. עכ"ל תר"פ: כה] גמר ושחיטת עוף משחיטת בהמה דלמא מליקת עוף משחיטת בהמה גמר דכך חשיבא מליקת עוף בקדשים כשחיטת בהמה בחולין ונראה וכו'. ובתוס' מהר"פ תירץ כדלעיל דעיקר טעמא משום היקש וזאת תורת כו':

*) [נ"ל דמר"ל דמליקת עוף משחיטת עוף גמר ושחיטת עוף משחיטת בהמה דלמא מליקת עוף משחיטת בהמה גמר דכך חשיבא מליקת עוף בקדשים כשחיטת בהמה בחולין] (ועי' בתוס' בסמוך ד"ה מה ובהגהות רבינו נאת כ"ה בס)

מבנה ◇
נסיונות להשיב לשאלה
דבר הלמד בגז"ש מהו
שילמד בק"ו

מבנה
נסיונות לענות
לשאלה דבר הלמד
בק"ו מהו שילמד
בק"ו

* עולה 3 אין ↓ גז"ש (ניתוח)
פר כהן משיח ↓ גז"ש (ניתוח בלי הפשט)
יו"כ

① גז"ש - ק"ו מהו
1) היקש - היקש לא 3) גז"ש - היקש כן (מדר' פפא)
2) היקש - ק"ו כן 4) גז"ש - ק"ו כן

** תודה בא ממעשר
מעשר ← שלמים ← תודה
גז"ש שמעית היקש

② גז"ש - ק"ו מהו
1) היקש - היקש לא 3) גז"ש - גז"ש כן
2) היקש - ק"ו כן 4) גז"ש - ק"ו ודאי כן

III ג ק"ו - היקש מהו
1) היקש - גז"ש לא 3) היקש - ק"ו כן
2) גז"ש - היקש כן (מדר' פפא) 4) ק"ו - היקש ודאי כן

III ב ק"ו - גז"ש מהו
1) היקש - גז"ש לא (מדר' יוחנן) 3) היקש - ק"ו כן
2) גז"ש - גז"ש כן 4) ק"ו - גז"ש ודאי כן

פי' רש"י
III ג ק"ו - ק"ו מהו
① 1) היקש - גז"ש לא 3) היקש - ק"ו כן
2) גז"ש - ק"ו כן (נלמד מק"ו) 4) ק"ו - ק"ו ודאי כן

② 1) היקש - היקש לא 3) היקש - ק"ו כן
2) היקש - ק"ו כן (מתנא דבי ר' ישמעאל) 4) ק"ו - ק"ו ודאי כן